

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 10/2021-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditsša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED]

[REDACTED] zastúpených URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátskou kanceláriou, Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 47 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Csp 68/2017 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 CoCsp 2/2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. decembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 47 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Csp 68/2017 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 CoCsp 2/2020 (ďalej len „napadnuté konanie krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sa žalobou z 24. júla 2017 domáhali vydania rozhodnutia, ktorým by okresný súd určil, že zmluva o spotrebiteľskom úvere uzatvorená medzi sťažovateľmi a žalovaným je bezúročná a bez poplatkov podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Okresný súd vydal vo veci samej rozsudok sp. zn. 12 Csp 68/2017 zo 7. júna 2019, proti ktorému žalovaný podal odvolanie z 5. augusta 2019. Dňa 20. septembra 2019 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľov k odvolaniu žalovaného. Dňa 14. januára 2020 okresný súd predložil súdny spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní žalovaného, o ktorom ku dňu podania ústavnej sťažnosti krajský súd nerozhodol.

3. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti okrem iného uviedli, že okresný súd a krajský súd v napadnutých konaniach konali nesústredene, neefektívne, nekoordinovane, zjavne pomaly. Ku dňu podania ústavnej sťažnosti vec sťažovateľov nie je právoplatne rozhodnutá, keďže sa už prejednáva 3 roky a 4 mesiace, čím okresný súd a krajský súd v napadnutých konaniach porušili právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

4. Sťažovatelia tiež konštatovali, že *«určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere patrí do bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov a po právnej stránke ich v žiadnom prípade nemožno považovať za zložité. Samotná neprimeraná dĺžka napadnutého konania pred porušovateľom 1, ako aj pred porušovateľom 2 nepochybne nebola vyvolaná správaním sťažovateľa, ktorý bol vždy aktívnou stranou sporu, je zastúpený právnym zástupcom a počas celého konania sa „nedopustili“ žiadneho takého konania, ktorým by marili možnosť porušovateľa konať v predmetnej veci v primeranej lehote bez zbytočných prietáhov...»*.

5. Sťažovatelia zastávajú názor, že *„aj v tomto jednotlivom prípade je potrebné prihliadať práve na skutkový stav a materiálnu stránku prípadu v ktorom sa sťažovateľ nachádza a teda, že (i) si sťažovateľ toto súdne konanie na seba neprivodil sám protiprávnym konaním, avšak musel toto konanie iniciovať pre ochranu svojich práv a právom chránených záujmov (ii) čiastka vo výške 10 697,52 EUR, ako celkové náklady sťažovateľov na spotrebný úver uvedené v žalobe nie sú zanedbateľnou čiastkou pre sťažovateľov, (iii) sťažovateľ je vystavovaný právnej neistote a psychickému vypätiu, ktoré so sebou súdne spory vo všeobecnosti prinášajú, navyše v tomto prípade počas neprimerane dlhej doby (takmer 3 roky a 4 mesiace od podania žaloby), počas ktorej je prostredníctvom porušovateľa odopieraný prístup sťažovateľa k spravodlivosti.“*.

6. Na základe už uvedeného sťažovatelia v petite navrhujú, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie ich v bode 1 označených práv postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutom konaní. Sťažovatelia sa zároveň domáhajú, aby ústavný súd prikázal v napadnutom konaní krajskému súdu konať bez zbytočných prietáhov. Okrem

toho sa sťažovatelia domáhajú priznania finančného zadosťučinenia v celkovej sume 10 000 € a náhrady trov konania v sume 900,58 €.

II.

Relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q) r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

13. Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

15. Sťažovatelia v petite ústavnej sťažnosti namietajú porušenie čl. 47 charty (vo všeobecnosti); z obsahu ústavnej sťažnosti ale vyplýva, že sťažovatelia konkrétne namietajú porušenie čl. 47 ods. 2 charty.

16. Podľa čl. 47 ods. 2 charty každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Každý musí mať možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

17. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, ak ústavný súd pri jej predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. Dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným

právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej.

17.1 Za dôvody zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti treba v zmysle judikatúry (napr. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 211/08, II. ÚS 640/2016) považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého súdu a ich ústavnoprávny rozmer a únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práv, ktorých porušenie sa namieta, vrátane posúdenia, či tieto pochybenia, resp. nedostatky reálne spôsobili alebo mohli spôsobiť sťažovateľovi ujmu na jeho ústavou zaručených právach.

18. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 76/03, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017). Samotným prerokovaním veci na všeobecnom súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (obdobne III. ÚS 127/03, IV. ÚS 221/04).

19. Ústavný súd sa zamerá na preskúmanie opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľov so zreteľom na svoju doterajšiu rozhodovaciu prax. Pri ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) ústavný súd už v minulosti odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietáhov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), resp. ak „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

20. Ústavný súd poukazuje aj na rozhodovaciu prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

21. Podľa názoru ústavného súdu dĺžka trvania napadnutého konania okresného súdu (skoro 2 roky a 6 mesiacov) bola stále v rámci ústavnej akceptovateľnosti, a preto nedošlo k takej intenzite zásahu do práv sťažovateľov zo strany okresného súdu, ktorá by zodpovedala ústavne relevantnému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

22. Ústavný súd tiež poukazuje na svoju judikatúru (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04), podľa ktorej sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci ešte mohlo trvať. Uvedený záver vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo.

23. Ako zo samotného odôvodnenia ústavnej sťažnosti vyplýva, okresný súd rozhodol vo veci samej rozsudkom zo 7. júna 2019 a po vykonaní úkonov súvisiacich s podaným odvolaním žalovaného predložil 14. januára 2020 súdny spis krajskému súdu na rozhodnutie o tomto odvolaní. Napadnuté konanie okresného súdu sa teda skončilo v prvom stupni ešte pred podaním ústavnej sťažnosti (1. decembra 2020) a v čase podania ústavnej sťažnosti nebol okresný súd vo veci činný.

24. Od predloženia veci na rozhodnutie odvolaciemu súdu okresný súd nemôže ovplyvniť priebeh napadnutého konania, a preto ani porušiť základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vydaním meritórneho rozhodnutia, vykonaním úkonov súvisiacich s podaným odvolaním a predložením veci na rozhodnutie odvolaciemu súdu okresný súd vykonal všetky relevantné úkony smerujúce k nastoleniu právnej istoty sťažovateľov.

25. Podľa názoru ústavného súdu zároveň momentálna doba konania pred krajským súdom (12 mesiacov) je stále v rámci ústavnej akceptovateľnosti, keďže iba od predloženia veci okresným súdom mohol krajský súd ovplyvňovať priebeh napadnutého konania. Z tohto dôvodu preto nedošlo k takej intenzite zásahu do práv sťažovateľov zo strany krajského súdu, ktorá by zodpovedala ústavne relevantnému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

26. Nie bezvýznamná je taktiež skutočnosť, že sťažovatelia netvrdia, tým menej preukazujú, že sa domáhali „bezprietáhového“ konania krajského súdu vo svojej veci. Ústavný súd síce podanie sťažnosti predsedovi súdu na prietahy podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nepovažuje za podmienku podania ústavnej sťažnosti (nemôže teda zakladať dôvod odmietnutia tejto ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť), avšak jej nevyužitie ilustruje podľa názoru ústavného súdu prístup sťažovateľov a tiež ich právneho zástupcu, ktorému musí byť známe, aké dôsledky (medzi nimi nepochybne aj urýchlenie súdneho konania) môže mať takáto sťažnosť predsedovi súdu.

27. Ústavný súd však zároveň pripomína, že v súhrne s doterajším priebehom napadnutého konania krajského súdu prípadná následná nečinnosť krajského súdu alebo prípadná následná neefektívna/nesústredená činnosť krajského súdu by mohla založiť inú kvalitu posudzovania zbytočných prietáhov, čo by mohlo mať za následok vyslovenie

porušenia v bode 1 označených práv ústavným súdom. V takom prípade by toto rozhodnutie nemalo byť prekážkou prípustnosti opätovného konania pred ústavným súdom a rozhodovania vo veci samej [§ 55 zákona písm. a) zákona o ústavnom súde].

28. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

29. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2021

Libor DULÁ
predseda senátu